

FENT CARRERANY

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

"FENT CARRERANY".

MARJA DE LA SALUT.

SUMARI

Editorial i Sumari,	2
Un exemple de laboriositat,	3
Sa farinera de Maria,	4
La columna de la Llengua,	6
La salut ho és tot; Els antibiòtics,	7
Sa Xerradeta,	8
Pàgina Bíblica,	9
Bullit de Notícies,	10
Demografia,	12
El temps,	12
Poemes i Gloses,	13
Correu Obert,	14
Casa de la Vila,	16
La Cafeïna,	17
Carrerany Esportiu,	18
Activitats de l'Associació,	20
=====	

EQUIP DE REDACCIÓ

=====

- Magí Ferriol Bauzá
- Jaume Ferriol Fiol
- Nadal Josep Ferriol Negre
- Pere Fons Pascual
- Catalina Mas Bergas
- Antoni Mas Negre
- Jaume Mestre Llompart
- Joana Maria Queralt

COL·LABORADORS

=====

- Agrupació Socialista de Maria
- Màriana Bergas
- Antoni Carbonell Castelló
- Moto-Club Cop de Gas
- Pere Crespi Salom
- Delegació d'Informació de l'Ajuntament de Maria
- Andreu Forteza
- Joan Gelabert Mas
- Gaspar Mas Mas
- Francisca Mas Ximenis
- Rafel Oliver Mas
- Pere Joan Punxo
- Onofre Sureda Ribas
- Xesc de Son Cloquis
- Magí Nadal

Portada: Dibuix de Na Catalina Mas Bergas

+++++
 + La redacció de Fent Carrerany +
 + no es fa responsable de les +
 + opinions dels qui hi escriuen +
 +++++

Editorial

EL NOSTRE POBLE és PETIT. PERÒ MOLT BELLUGADÍS. ESTA EN EFERVESCÈNCIA. És VIU, ES MOU, PARLA, ELS DIVERSOS SECTORS EXPRESSEN LES SEVES OPINIONS, TENEN MITJANS PER A FER-HO, DISCUTEIXEN, HI HA ENFRONTAMENTS, ... I TAMBÉ HI HA MALENTESOS, INCONGRUÈNCIES, MALÍCIA SOTERRADA AMB CRÍTIQUES SENSE FONAMENTS.

LA PARAULA ESCRITA, EINA DE LA NOSTRA REVISTA, SEMPRES HA ESTAT SÍMBOL DE CLARETAT, DE NOVOLUBILITAT. PERÒ, MASSA VEGADES, ENS TROBAM QUE AQUESTES PARAULES SÓN MAL INTERPRETADES I ES LLEGEIX EL QUE NO HI HA ESCRIT I S'OBLIDA, VOLUNTARIAMENT, EL QUE HI ESTA.

FENT CARRERANY, DES DEL SEU NAIXEMENT HA TENGUT MOLT CLAR QUINS EREN ELS SEUS OBJECTIUS:

A) ÉSSER UN PUNT DE CONTACTE, UNIÓ I DIALÈG ENTRE TOTA LA GENT DEL POBLE

B) SERVIR DE VEU A TOTS AQUELLS QUE VOLEN EXPRESSAR LES SEVES IDEES

C) CONTRIBUIR DES DE LES SEVES PÀGINES A LA NORMALITZACIÓ TOTAL DE LA LLÈNGUA CATALANA.

MALGRAT QUE AQUESTS OBJECTIUS HAN ESTAT ATACATS I CRITICATS PELS QUATRE CANTONS, ENS SEGUIM RE-AFIRMANT EN TOTS ELLS: CREM QUE ANAM PER BON CAMÍ I PER ELL CONTINUAREM.

Edita:
 Associació Cultural FENT CARRERANY
 Femenies, 1
 07519 Maria de la Salut

Imprimeix:
 Apostol y Civilizador
 Petra
 N.º Depòsit Legal: PM-457/1986

UN EXEMPLE DE LABORIOSITAT.

Al carrer del Carme, nº 4, hi viu un matrimoni format per mestre Pere Banderoler i la mestressa Antonina. Tots dos tenen ja 88 anys. La mestressa, a la seva edat, fa randa cada dia com qualsevol joveneta. A l'hivern, al costat del foc i a l'estiu, al carrer, a la fresca. Un dia li vaig preguntar si feia molts d'anys que feia randa i em contestà una cosa realment sorprenent. Digué que fins als vuitanta anys no havia tocat mai un ganxet i ara cada any fa una vànova o una cortina. Ha! I això no ho és tot, diu ella seguidament: "I no necessit ulleres, cosa certament

extranya, ja que les meves dues filles, els nets i el gendre sí que en duen, i jo no en necessit ni per enfilat agulles de cosir."

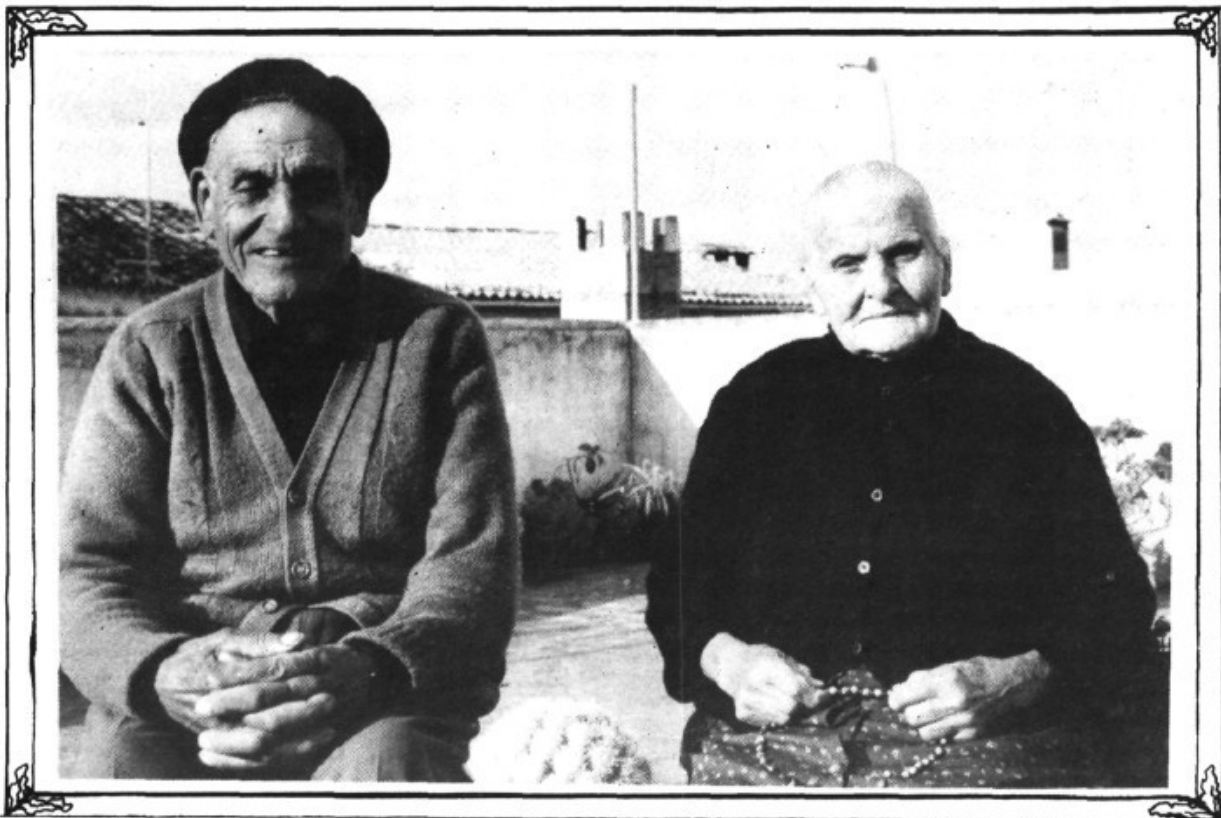
I de mestre Pere, què en direm? Idò que quasi mai no el troben a ca seva perquè, o bé és a llaurar amb s'ase o bé, a esterrossar o quan és el temps, exsecallar ametlers o figueres, ajudant-se d'un garrot llarg i un xorrac ben fermat, perquè pujar-hi al damunt ja és una cosa que s'escapa de les seves possibilitats.

Davant d'això jo me pregunt: ¿I no serà una avarícia excessiva, allò que impulsa aquests dos cossets? Però no. Estic

convençuda que no es tracta d'això. És un gran amor al treball après des de la seva joventut el que els mou. Tal vegada encara tenen ben present allò de "qui de jove no treballa, de vell dorm a la palla." A la nit, després de sopar, per la senyal de la Santa Creu, passen el Sant Rosari i seguidament escolten les notícies del televisor i així, estan al dia del que passa pel món.

D'aquesta manera passen els dies aquest matrimoni, tot un exemple de laboriositat, al qual desitjam una llarga vida.

Francisca Mas Ximenis

SA FARINERA

Introducció

El verteder motiu que m'ha duit a realitzar aquest treball és el conèixer, un poc més, l'entorn del poble de Maria de la Salut.

S'han fet estudis de l'agricultura (Maria de la Salut; Un exemple de canvi de paisatge dins el pla de Mallorca, Tesina de licenciatura de'n Bertomeu Pastor Sureda) allà on podiem veure l'extensió de cada parcel·la, el tipus de cultiu, extensió dels arbres de secà o de reguiu, etc..

Després de la recollida dels cereals, que se realitza durant els mesos de juny i juliol, és interessant saber a on van les tones de blat, de civada, d'ordi? A moltes cases del poble ja ha desaparegut la funció del petit graner que tenien "damunt sa sala", lloc on tenien les bales de palla per donar que menjar als animals que tenia pel seu corral. En desaparèixer aquests animals (galls, gallines, ases, porcs, ànneres, conills, etc.) els hi és més còmode du el gra a uns llocs d'amagatzament.

Per estudiar un exemple de lloc d'amagatzament he tingut el plaer de xerrar amb la neta del que construí la primera farinera a Maria, per a què ens contàs l'evolució d'aquesta indústria al llarg d'una centúria, de finals de segle fins a 1981.

Aquesta història es pot dividir en dues parts: una que començaria a finals del segle passat fins l'any 1943, i l'altra va de 1971 fins a 1981. Els seus propietaris són els germans Vives Bunyola.

Un dels problemes que he trobat a l'hora de realitzar aquest estudi, ha estat la manca de xifres i estadístiques per fer un estudi més complet d'aquesta indústria. Podem seguir una evolució històrica però ens manquen xifres que podrien esser el reflexe d'una evolució creixent i adonar-nos quin serà el seu futur.

Aquestes fulles volen esser el reflexe de l'evolució de Sa Farinera de Maria, veure quin és la seva funció actual i la seva repercussió dins l'entorn on s'integra.

Contexte geogràfic de la indústria de la Farinera de Maria

El municipi de Maria de la Salut pertany a la comarca del Pla de Mallorca, s'inclou dins la zona de les terres més fèrtils de Mallorca.

Està limitat al Nord pels termes de Llubí, Muro, Sta. Margalida i al Sud pels de Sineu i Ariany.

Maria té una extensió de 30 km² i una població de 1918 hab. a l'any 1980, la qual cosa ens dona una densitat de 63'9 h/km².

Ens trobam amb un municipi pla en petites elevacions que no superen els 160 m. damunt el nivell de la mar (Puig de Roqueta). Aproximadament els dos terços del terme estan construïts per un mantell d'alluvions quaternaris, amb grans profunditats que faciliten la feina de les arades i tractors.

Aquest medi físic planer ha afavorit, en part, la gran parcel·lació del terme, on l'any 1974 hi havia 3884 parcel·les, cosa que suposa una extensió mitjana de 0'77 hect/parcel·la (un poc més d'una quarterada) i un gran nombre de propietaris, 1789.

Es tracta d'un municipi que disposa d'un mitjà físic especialment favorable al cultiu dels cereals.

La població activa que se dedica al camp té una edat mitja superior als 45 anys.

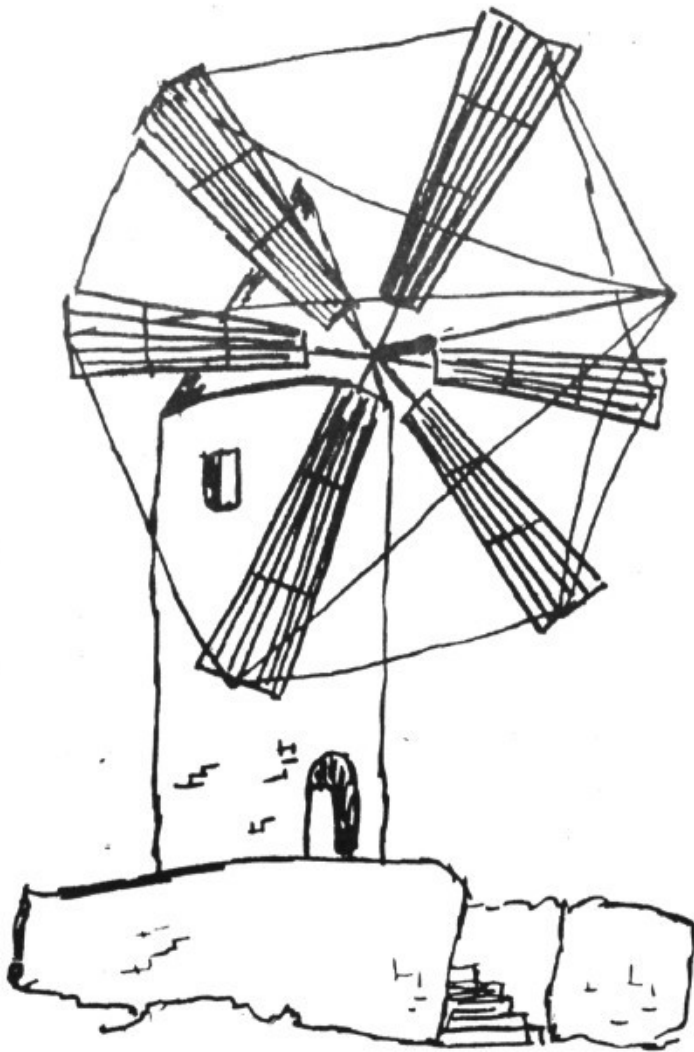
Ademés de veure un envelliment de la població activa que se dedica a l'agricultura hem de remarca l'escassa rendabilitat dels productes agrícoles. Aquesta manca de rendabilitat provocarà un èxode rural cap altres sectors més rendables econòmicament.

Aquest envelliment de la població activa provocarà un rebutjament i certa desconfiança a l'hora d'introduir noves llavors i tècniques que tenen com objectiu primordial treure un major rendiment per hectàrea de cultiu, mitjançant l'utilització d'adobs a l'any 1975:

- Cereals i llegums sense arbres.	1.273-59-11	42%
- Ametler amb cereals	500-12-28	16'5%
- Garrover amb cereal	8-09-75	0'26%
- Figuera amb cereal	200-17-78	6'60%

Total secà..... 65'36%

Entrevista

L'objecte d'aquest treball es veure els canvis que se produeixen a la Farinera, des dels seus orígens fins a l'actualitat, passant per l'antic molí de vent des Pujolet i sa Farinera fins arribar a l'actual indústria per moldre i com a lloc d'amagatzament de blat que pertany als germans Vives.

En primer lloc entrevistarem a Na Francisca Gual, que nos contarà els fets més importants de final de segle fins a 1968.

- Qui va construir aquesta farinera?

- Els orígens de l'actual Farinera de Maria, l'hem de cercar a finals del segle XIX. Fou l'amo en Martí Gual Monjo qui va heretar dels seus pares un molí de vent que estava a n'Es Pujolet. En Martí Gual tingué quatre fills; Martí, Pere, Catalina i na ana Maria. En Pere Gual Ribas, treballà an el molí de vent del seu pare, però al cap d'un temps es realitzaren unes ampliacions degut a la participació

econòmica d'En Gabriel Gual Ribas (cunyat d'En Martí Gual). Així és com en Pere Gual i en Gabriel Gual formen una societat. La participació econòmica per part d'en Gabriel consistia en l'aportació d'una gran quantitat de capital mexicà que ell havia guanyat fent feina en aquell país americà.

Passat un temps, en Gabriel se'n tornà a Mèxic. Quan veu que no pot dur les dues coses, feina a Mèxic i Sa Farinera, creu que la millor solució és vendre Sa Farinera. El nou soci de'n Pere Gual fou en Pere Barceló Mestre, que era cunyat de'n Gabriel Gual.

Aquesta societat, va durar fins l'any 1946 i les obres més importants que es realitzaren, varen esser la construcció de dos molins de blat i un d'ordi. El fet més important d'aquest període, fou la introducció de l'electricitat al poble de Maria.

Es a l'any 1947, quan torna de Mèxic en Gabriel Gual Ribas i compra les accions a n'En Pere Barceló i forma societat amb el seu antic soci Pere Gual. Aquesta societat, dos anys més tard, es converteix en "Gual y Hermanos, S.L." (1948).

En Pere Gual no tingué hereus i tot lo seu va passar a mans d'En Gabriel Gual i als fills d'En Martí (germà de'n Pere) que eren En Martí Gual Tauler, Tòfol i Miquel.

Més envant, es formà una societat en la qual els socis eren: José Ortiz (fill d'En Gabriel Gual), Martí Gual, Tòfol i Miquel Gual Tauler.

Abans de fer el traspàs als germans Vives a l'any 1971, Sa Farinera era de'n Martí Gual Tauler i de na Joana Mª Frau Rosselló.

-Quines són les transformacions que ha sofert Sa Farinera?

-El molí de vent dels Guals fou el primer construït a Maria. Un fet important que canvià el modo de viure dels mariers fou la introducció de l'electricitat devers l'any 1921. Sols havia llum quan el Sol es ponía i el vespre fins a les 23 hores n'hi havia d'elèctrica, mitja hora abans d'aturar-la es feia "sa senyal".

En un principis els motors per obtenir electricitat funcionava amb un motor de gasògen (marxaven com els dels cotxes).

Aquests motors tenien una doble funció; per una part feien funcionar els motors de la farinera i, per l'altra, el vespre suministrava l'energia necessària per donar llum a les cases de Maria.

Antoni Carbonell i Castelló

(Continuarà en el proper número)

LA COLUMNA DE LA LLENGUA.

D'ALT, DEL MÉS

A

PETIT

BAIX

AL MÉS

DE

GRAN

No voldria que aquesta secció esdevengués un receptari de paraules correctes, sinó que, tal com vaig intentar explicar el primer pic que vaig encetar aquesta columna, servís per parlar de tots aquells aspectes que d'una manera o altra afecten a la llengua catalana, tant pel que fa a la seva configuració com al seu ús. I és d'aquest darrer aspecte del que m'agradaria parlar aquesta vegada.

Els hàbits lingüístics de la major part del mallorquins creen, de vegades, distorsions i situacions que si no fossin tràgiques per a la llengua podrien resultar gairebé esperpèntiques.

Tot aquest preàmbul m'agradaria exemplificar-lo contant el que em va passar aquest estiu a Maria. Un dematí del mes de juliol es van presentar tres persones a ca nostra, una dona jove i dos homes. Un d'ells, el més gran i l'únic que va obrir la boca, em va demanar si el volia escoltar una estona, que em volia parlar de Déu. El meu tarannà va fer que li digués que sí, i el bon senyor es va posar a parlar i parlar i a fer proselitisme religiós. En un moment determinat de la seva perorata, que fins aquell moment havia transcorregut íntegrament en mallorquí, el bon home m'etzibà la següent frase: "i Jesús va dir: en verdad

os digo que uno de entre vosotros me traicionará.". En aquell moment, i ja una mica cansat de tanta xerrameca, em va sortir un sonor i estrident: " Ah, no! això sí que no!". No sé si va ser la força que vaig donar a la meva intervenció o la sorpresa que li va causar a aquell bon home trobar-se amb una negativa tan explícita, però el cert és que molt nerviós i returant em va demanar explicacions a la meva categòrica negativa. Jo, em vaig limitar a dir-li que allò que ell afirmava de manera tan vehement no podia ser cert per una raó molt senzilla. Jesús no sabia xerrar en castellà. Aquesta llengua era completament desconeguda per a ell, perquè encara no havia sorgit com a tal. El bon home tot confós, no sabia què dir, de manera que va optar per demanar-me si un altre dia podria tornar i discutir amb més calma. Jo li vaig dir que sí, i sense acabar d'entendre el que havia passat, s'acomiadà molt amablement i desaparagué carrer avall.

Per què explic tot això?. Per una senzilla raó. Massa vegades a l'hora parlar, i en un moment determinat de la nostra conversa, en què volem donar èmfasi o autoritat a una cosa, o volem reproduir el que ha dit un personatge important, recorrem a una altra llengua, en aquest cas el castellà, per augmentar la força de la nostra afirmació, considerant que la nostra llengua no té prou categoria per expressar el mateix. Procurem, doncs, donar a la llengua, a la nostra llengua, el valor que com tota altra llengua li correspon: dir coses. Des de les paraules més bastes i malsonants (necessàries i que compleixen una funció importantíssima dins de qualsevol llengua) fins a les paraules més belles i importants que qualsevol personalitat pugui mai haver pronunciat, Jesús inclòs.

Joan Gelabert Mas

"Procurem donar a
la llengua el valor
que li correspon".

LA SALUT HO ÈS TOT

~ ELS ANTIBIÒTICS ~

Qualsevol de nosaltres o els nostres fills hem sofert alguna vegada mal de coll o faringitis i hem hagut de prendre un xarop a base d'antibiòtic, per exemple el Clamoxyl prou conegut per les mares; anem a veure el que són els antibiòtics.

Els antibiòtics són substàncies naturals o artificials que actuen sobre els microorganismes (bactèries) de dues maneres:

1- Inhibint el seu creixement (acció bacteriostàtica)

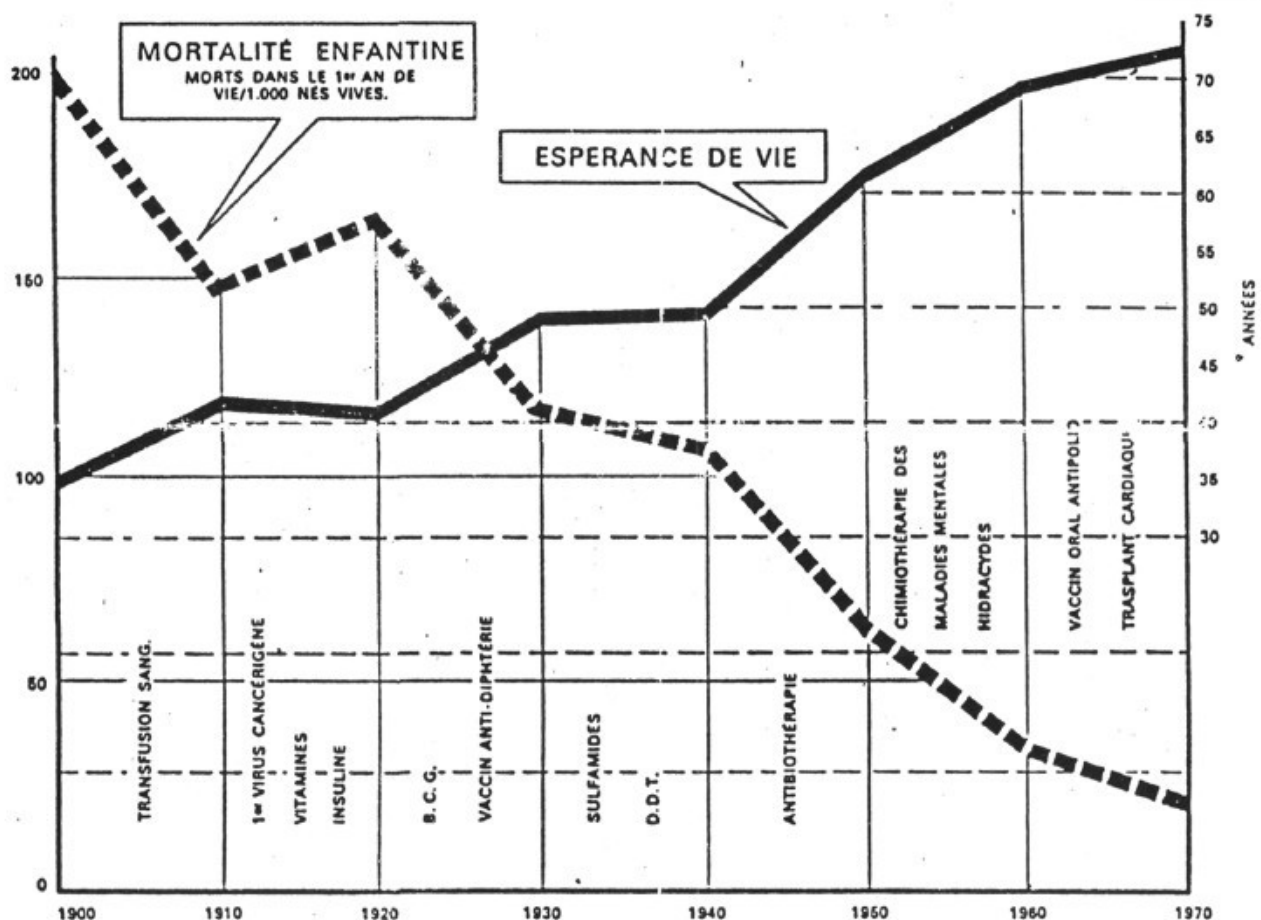
2- Provocant la seva mort (acció bactericida).

Noms com penicil·lina, estreptomycina, tetraciclina, cloramfenicol, eritromicina, polimixina i rifampicina són exemples dels principals antibiòtics emprats avui en el món de la Medicina.

El paper dels antibiòtics en el desenvolupament de la vida de l'home ha estat força important a partir del seu descobriment gràcies a la influència sobre l'índex de mortalitat infantil així com sobre l'esperança de vida, tot això ho podem veure a la gràfica adjunta.

Moltes malalties com tuberculosi, meningitis, neumonia i altres de tipus respiratori que abans eren molt perilloses i amb un índex de mortalitat molt elevat a partir de l'aplicació dels antibiòtics (antioteràpia) han disminuït bruscament i moltes malalties han estat erradicades (verola). Hem de donar les gràcies a un gran científic que a 1945 va rebre el premi Nobel pel descobriment del primer antibiòtic. En el proper número de la revista en parlarem.

Pere Crespi.

SA XERRADETA:

XERRADETA AMB L'AMO EN MAGI "NADAL"

L'amo En Magí Ferriol, va néixer a Maria al carrer Antoni Nadal, dia 18 de gener de 1926. Son pare ja era glosador. Sempre ha fet de pagès. Diu que a vegades sap fer alguna glosa ben feta i altres no tant. A n'aquesta xerradeta ens parla del glosar, dels glosadors i de som pare.

-Com va néixer la vostra afició al glosar?

Jo sentia que mon pare en feia i jo dec tenir un mica d'arrel. Vos puc dir una de les primeres que vaig fer i mon pare ja va dir "aquest no serà bord!". Deia així:

I en a qué deis ses recades,
una cosa que no és d'or,
qui ho pot dir ben bé som jo
que les duc ben aferrades.

-De quins glosadors antics vos recordeu més?

D'En Ferriol "Banya". Aquest era padri de la mare de mon pare. Era un femòmeno, glosaven tota la nit, ell i altres glosadors s'ajuntaven i no acabaven mai sa corda. Un altre glosador també de Maria va esser en Nadal "Porret", en Damià "d'es Bous".

-Hi havia rivalitat entre els glosadors d'antany?

Si, els bons glosadors quan es juntaven, es picaven entre elles per provocar-se i es posaven a glosar fins que un del dos quedava tallat. Ara en record una d'en Ferriol Banya:

Dóna oliva en es teu trui,
que el tens a s'amarrador;
mai he trobat glosador,
que en sigui superior,
a no esser N'Andreu Tambor
o en Rosetes d'Alaró,
ses vegades que jo vull.

-Els glosadors antics d'un temps, tenien estudis?

Mon pare no sabia gens de lletra. Posava el seu nom de cor, no l'hi fessin posar res més, que no en sabia. Don Miquel Estades una vegada el va cridar per posar una firma, i l'hi va dir:

Quant era al lot petit,
lletra no em varen mostrar,
i ara li diré ben clar,
que si tenc de firmar,
hi tenc que anar amb so dit.

-Que ens podeu contar dels vostre pare?

Mon pare va perdre la vista i passava tot el dia es rosari. Quan n'acabava un en començava un altre. Ell sabia fer morri-ons, senalles, senalletes de palmes; fent senalletes agafava ametl.les hi tenia totes les desenes dels rosaris i quan passava una desena canviava s'ametl.la. Deia que es resar l'hi llevava els mals pensaments.

L'ofici de la seva vida va esser de pagès, va estar a Son Cloquis, a Son Parot i va tenir terra llogada a Montblanc.

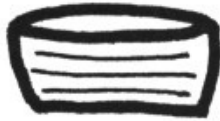
Ara vos diré una glosa que va fer a n'En Bernat Poll, son pare d'En Bernat Pollet:

Sa cusa d'En Bernat Poll
ara veig que va lluenta,
d'ençà que es pot omplir es ventre
de farina de qualque soll.

-En es capellà Jordà no n'hi va fer moltes?

Mon pare va anar molt de temps per ell, i n'hi va fer. Ara me'n record d'una que diu:

Una senalla sense anses,
no la poden fer servir,
vostè no em regalà es vi
pes dia de ses matançes.

-Que trobau des joves d'avui, de cap a
ses gloses?

Avui en dia això ha passat molt de
moda. Si qualcú ho practicàs en sortiria
qualcun de bo, però s'estimen més altres
coses. Això ja ha acabat.

-No veis res per poder-ho fomentar?

Ell si això no surt de si mateix no hi
val s'estudiar.

-Que no ens podeu fer qualque glosa?

Escriu, veuràs:

Aquest jove és abrinat,
i és una bona persona,
si se casa amb Na Coloma,
serà cunyat d'en Bernat.

(Capellà)

En s'estiu no anau a missa.

(L'amo en Magí)

Perquè no hi puc anar,
perquè he d'anar a "cosetxar",

hi ha molta gent que frisa.

Un parell de gloses més hi ens
anirem.

Hi tu que et penses que pan-pam ja
surten ses gloses.

(Capellà)

No han de sortir.

(L'amo en Magí)

N'hi ha que les hi surten com a cuguls.

(Capellà)

Vós no faceu es betzol,
fei-mos qualque cançoneta,
hem passat una estoneta,
amb l'amo en Magí Ferriol.

(L'amo en Magí)

i a ca seva i no totsol
també hi tenia sa senyoreta.
Jo no ée que li he de dir,
Quan el veig tan encarat,
per dir-li un desbarat,
Don Pere, no l'hi vui dir.

Jaume Ferriol i Pere Fons

PAG.

BIBLICA

Pere Fons

UN FILL INSENSAT ÉS
UNA CALAMITAT PELS PARES.
Proverbis, 17,6.

El Concili Ecumènic
Vaticà II, que acabà el 8
de desembre de 1965, entre
moltes altres coses, dóna
consells als pares de
família per a l'educació
dels fills i els poders
civils per a la moralitat
pública,

En el document sobre
la Constitució de l'Església,
apartat 11, diu: "Els
pares seran els primers
testimonis i predicadors
de la veritat als seus
fills".

Creu aquest Concili
que la família és una
petita comunitat de vida i

amor, on el fi del
matrimoni és l'amor i, del
fruit d'aquest amor en
poden néixer fills, dels
quals els pares en seran
responsables.

En l'apartat 48 de la
mateixa Constitució, diu:
"Els esposos, per la seva
funció de pare i mare,
seran conscients del deure
de l'educació dels fills.

En l'apartat 49, diu:
"Quan els fills tornin
grans els han d'orientar
d'acord amb la seva voca-
ció; els han d'informar i
formar sobre la dignitat
del matrimoni perquè ells
puguin arribar-hi amb una
bona formació.

En l'apartat 52,
aquest mateix Concili dóna

consells al poder civil:
"El poder civil ha de
considerar com a obligació
seva i sagrada el reconèi-
xer la verdadera naturale-
sa del matrimoni i la fa-
mília, l'ha de protegir i
ajudar; ha de defensar la
moralitat pública i afavo-
rir la prosperitat de les
famílies. Ha d'emparar els
membres de la societat que
no tenguin família.

Tal vegada, llegint i
posant en pràctica aques-
tes notes del Concili
Vaticà II es complirà el
Proverbi Bíblic (17,6):
"La corona dels vells són
els fills dels fills i
l'honra dels fills són els
seus pares".

BULLIT DE NOTICIES

BINICANELLA

Ja han començat el curset de monitors, els onze aspirants els quals, amb il·lusió, volen organitzar l'esplai pels menuts. El curs es durà a terme a Binicanella (Bunyola) els caps de setmana. Recordem que l'Ajuntament, interessat en el tema, ha subvencionat la matrícula als futurs monitors.

ARRANCADA DE MUL I ...

Ens han arribat queixes damunt "l'excel·lent" estat del Poli-esportiu Municipal en general, i del camp de futbol i de la instal·lació elèctrica del complexe. Aquest estiu passat pareixia que el camp de futbol quedaria com una estora, que en lloc d'herba es veurien arbres i que si algú perdria un duro no hi hauria problemes per a trobar-lo. Passat un cert temps no ha estat així.

Davant les orelles sordes que fa l'Ajuntament, s'organitzarà un partit de futbol entre funcionaris i membres del mateix contra quatre "espontàneos" i veure sobre el terreny les deficiències. També es pensa fer un "open" de tenis nocturn amb pilotes forforescents perquè s'hi vegi més. Venga, que això s'acaba.

L'ESCACS

Molt lloable la labor del Club d'Escacs de Maria, el qual, a part del seu bon paper a la lliga, ascendint de categoria, promociona l'escacs ensenyant la seva pràctica als al·lots que en vulguin aprendre. Lloc: La Casa de Cultura. El dia: els dissabtes a partir de les quatre i mitja.

VA DE FOGUERONS

Els mateixos quintos havien preparat dos foguerons més: un davant el Xivarri i l'altre davant S'Estiu-82. I a Sa Carrera Plana, un grup de jovencells, preparant el seu, tengueren un accident que per sort no acabà en tragèdia.

MANIOBRES MILITARS

Durant una setmana i dins la finca de Montblanch, uns 300 soldats amb els seus respectius "mandos" militars, han realitzat una sèrie d'exercicis de campanya.

Els alumnes del nostre centre escolar, (així com els d'Ariany) foren convidats a visitar el campament, cosa que feren el passat dijous, dia 21. Tendes, jeeps, "bazookas", cetmes, camions, "cantina", ambulància... tot fou curiosejat pels al·lots.

Al final foren convidats a berenar "preñacs" i a un refresc.

JOHNNY VA AGAFAR EL SEU FUSELL

I perquè vessin l'altra cara del que és la guerra, i despertar-los el seu esperit crític, els majors, l'endemà, veren la projecció de la citada pel·lícula, mostra de fins on pot arribar l'aberració humana i els interessos d'alguns.

EL BATLE, CONVIDAT A DINAR AL CAMPAMENT

El nostre batle, juntament amb els d'Ariany i Santa Margalida foren convidats a dinar amb les jerarquies militars a Montblanch. Segons hem pogut saber, els "ciurons militars" els hi agradaren molt.

BULLIT DE NOTICIES

REIS MAGS

Com cada any, el passat 5 de gener a l'horabaixa, acompanyats dels seus patges i molt de renou de coets, arribaren al nostre poble, S.S.M.M. els Reis Mags d'Orient carregats de joguets, que foren repartides, l'endemà dia 6, per totes les cases on hi havia infants.

Gràcies a tots els qui han participat de qualque manera en mantenir aquesta il.lusió infantil.

PARLAMENT BALEAR

El Parlament Balear ens ha enviat un resum dels assumptes tramitats durant el primer període de sessions: 4 Projectes de Llei, 8 Proposicions de Llei, 11 Proposicions no de llei, 9 Interpel.lacions, 8 Mocions, 35 preguntes sol.licitant resposta oral davant el ple, 6 preguntes sol.licitant resposta oral davant Comissió i 31 preguntes sol.licitant resposta escrita.

SUPLEMENT "POBLES" DEL DIARI DE MALLORCA

El "Diario de Mallorca" està distribuint el suplement "Pobles", juntament amb els exemplars del diari. Es tracta d'una edició molt curiosa amb portada i algunes pàgines en color sobre cada un dels pobles de l'illa. És un col.leccionable que es podrà enquadrar en tres toms. El suplement sobre el nostre poble sortirà dia 26 d'aquest mes de febrer. Convé que en faceu la reserva per no quedar sense.

MATINES

Molt concorregudes han estat les matines del passat Nadal a la nostra Parròquia. Dins l'església s'hi havia d'estar dret. Cantaren la Sibil.la de manera compartida N'Antònia Tugores i Na Jerònia Aulet.

Cridà molt l'atenció: El betlem vivent, amb el nin Bartomeu de Bon Jesús, el fet pels catequistes amb figures de cartró i el gran cartell, "El serà la pau", que penjava del sòtil i quasi arribava enterra.

SANT ANTONI

Com cada any foguerons, carrosses, cants, torrades, carreres, etc animaren la festa de Sant Antoni. Enguany les novetats han estat la convidada a llangonissa i botifarrons per part de l'Ajuntament i l'eliminació de competitivitat entre les carrosses, estimulants la participació amb un obsequi (ensaïmades i xampany) per a tots els participants.

QUINTOS-ES 88

La part pesada de la festa, el montar els foguerons i cuidar-se del sopar i del rec, ha estat a càrrec dels quintos, els quals en companyia de les quintes, feren trull i renou a voler fins a quedar reventats. Anim! què això no és res!

COP DE GAS

El Cop de Gas també organitzà el seu fogueró i convidà a la torrada als seus socis per celebrar la legalització del Moto-Club.

DEMOGRAFIA

=====

ENS HAN DEIXAT

Pere Mestre Mas, ens deixà el passat 29 de desembre a l'edat de 71 anys. Vivia al carrer Sant Rafel, nº 6.

Pere Mestre

Catalina Gual Genovard, es morí el passat dia 21 de gener a l'edat de 84 anys. Tenia el seu domicili al carrer Antoni Nadal, nº 2.

Margalida Fiol

Margalida Fiol Ximenis, de 90 anys, ens deixà el passat dia 24 de gener. Vivia al carrer Maria Antònia Salvà, nº 2 del nostre poble.

Que descansin en pau.

BENVINGUTS

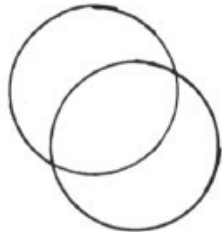
Rafel Llopart Mas, fill de Miquel i Pereta, vingué al món el 12 de Gener. Viu al carrer Sa Raval, nº 120.

Que tot siga enhorabona.

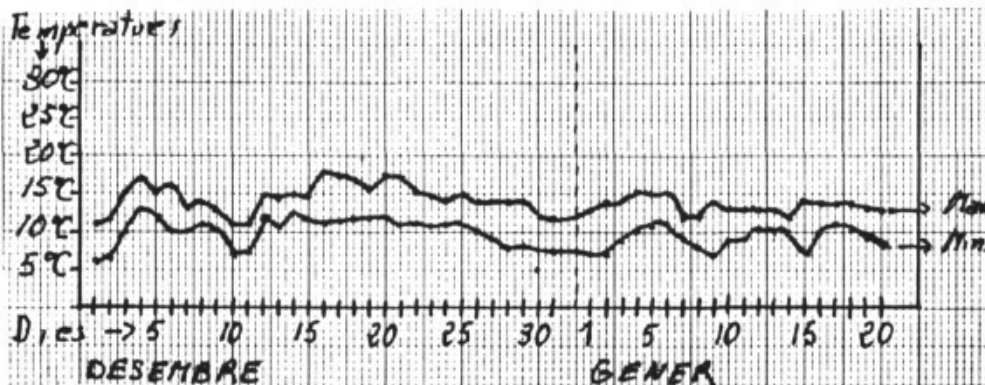
JA L'HAN FETA

Jordi Ferriol Mascaró i Na Joana Maria Perelló Font es casaren el passat dia 3 de gener.

Que el vostre amor no acabi mai..

EL TEMPS

Al costat tenia la gràfica de temperatures dels mesos de desembre i gener. Com podeu observar la màxima d'aquest mes (15 °C) la registrarem dia 3 i la mínima (7 °C) dia 9. Des del darrer número ha plogut: el 26 de desembre (3 l.), el 12 de gener, (7 l.), el 14 (7 l.), el 17 (8 l.), el 18 (11 l.) i el 19 (0.5 l.).

PLUVIOMETRIA TOTAL:
 1987.....616 l/m²
 DESEMBRE..... 25'5 l/m²
 GENER..... 33'5 l/m²

PLUVIOMETRIA DE L'ANY 1987 PER MESOS (Litres per metre quadrat)

Gener...135	Febrer..129'5	Març.....24'5	Abril...10	Maig.....33'5	Juny.....1'5
Juliol...12	Agost.....0	Setembre.35	Octubre.65'5	Novembre.84	Desembre..25'5

Poemes

i
Gloses

Això és una meravella
i ningú ho havia pensat
a l'església han posat
i s'encén per l'electrecitat
una grandiosa estrella.

Més de quatre mil bombilles
posaren a dos carrers
perquè sa gent hi ves més
per les festes i matines.

Un home qui va totsol
el poden acompanyar
es batle que a Maria hi ha
es poble comandarà
perquè és un gran espanyol.

En aquest món qualque dona
qui té s'homo ben sabut
ella el pot fer banyut
i això no és cap cosa bona.

En Punxo és molt valent
li agrada es treballar
i a Maria cap n'hi ha
que faci sa feina com ell.

En Pere de Son Niell
és una bona figura
i algun dia per ventura
me toparé jo amb ell.

En Pere és home bo,
jo sempre l'he d'alabar
me convidà a berenar
per ses cançons que faig jo.

Es cafè de Can Tomeu
és un local curiós
i hi van de dos en dos
a beure en es taulell.

Andreu Forteza.

En Punxo fa alambrades
i malaveja es quedar bé
l'amo Andreu Marxandet té
moltes botes d'arangades
de noves i d'espanyades
de quan feia de botiguer.

El tio Magi Nadal
és una bona persona
lo que té no ho abandona
perquè no té res de pardal.

Pere Joan Punxo.

Jo no som cap glosador
i no en sé de fer cançons
però duc pretensions
de ser un bon cantador.

A Alemanya vaig anar
a cantar en es Mundial
i férem tan bon recital
que es primer mos varen dar.

N'hi anàrem un grapat
tots d'una agrupació
tenguèrem per director
en Bartomeu Ensenyat.
I dàrem tan bon resultat
que el premi va ser es millor.

Voleu sabre jo qui som
En Francesc Mas de Maria
i si un cas s'estrevenia
que passàssiu qualque dia
per ca nostra, vos rebria
en tanta de simpatia
com els més amics del món

Xesc de Son Cloquis

Mare de Déu de la Salut
vos sou una dona guapa
vos teniu damunt la falda
un fill vostre assegut.

Des d'aquest recó sagrat
d'on mos mirau, Senyora,
vós sou nostra protectora,
i no queda cap persona
que ara o de més estona
no vos hagi visitat.

Em sembrat una olivera
perquè pau volem posar
la mà ens hem de donar
i deixar s'odi enderrera.

Si en aquest món existis
un poc més de germanor,
demanaria al senyor
una gran benedicció
i tots seriem beneïts.

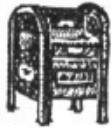
Maciana Bergas

Ximbombeta que em fas de content
quan te sent sonar,
jo me pos a cantar,
sense mirar d'on ve es vent.

Sant Antoni repicava
mentres li encenien es foc
i jo cercava un boc lloc
per passar bona vetlada.

Jaume Ferriol

CORREU OBERT

Carta per la normalització llingüística

Perque a la llengo mallorquina, l'hi hem de dir també llengo catalana? Perque la realitat oficial de la llengo mallorquina i balear, la tenim en s'acord de sa Real Academia Espanyola, que li dona sa mateixa categoria que a sa valenciana i a sa catalana, i aixó data de l'any 1959.

En l'any 1928, Llorenç Riber, prengue possessió d'es silló i títol d'academic de sa Real Academia Espanyola, p'precisament per la Llengo Mallorquina, dexant ben patent s'existència d'ella.

En el "XVI CONGRESO INTERNACIONAL DE LINGÜISTICA Y FILOLOGIA ROMANICA", celebrat a Ciutat l'any 1980, El 95% d'es 800 especialistes reunits, en representació de 33 païssos, no s'adheriren a sa normalització d'es català a Balears; que no se tracte de normalització sino d'imposició, ja que a sa llengo de ses Balears es sa BALEAR.

Sa majoria de balears repudiam s'imposició de sa llengo catalana com a nostra, perque no heu es, i sabem be que tots quants d'esforssos se fan per part d'es catalanistes per imposar sa seva llengo a sa nostra Comunitat, tendents a sa creació d'es seus inventats "païssos catalans" com a nacionalitat catalana, per allo de que presumeixen de que, per la comunitat de la llengo, s'arribarà a l'unitat política.

Tots quants de sondetjos s'han fet a Balears demostren clarament que es poble no xerra es català, i un 90% no esta d'acord en s'imposició de tal llengo, que ens es esterna.

Antoni Mas Negre

COP DE GAS CONTESTA

La present no té altre significat que el contestar a un article, publicat el passat mes de Novembre a la revista Fent Carrerany i que firmava el senyor Regidor de Cultura, -Magi Ferriol- el punt en concret a debatre és allà on diu que Cop de Gas està identificat amb els colors polítics del PSOE, cosa falsa i que no és ni més ni pus que una "bajanada" més de ses que ja mos té acostumades aquest personatge, no creim que aquests siguin fets per fer un senyor que ha d'estar al front d'un poble en un futur més bé aviat.

Aleshores noltros entenem que aquest personatge l'únic que vol és polititzar el MOTOR-CLUB que no hi està i aconseguir una sèrie de justificacions a fets duits a terme per ell.

Al mateix temps volem que quedi clar que no jugarem en el joc que pareix tant li agrada, -contestar i tornar a contestar-, perquè el consideram absurd i innecessari.

La formació de la Comissió per a contestar aquest article fou aprovat amb reunió del passat dissabte dia 19 a les 21 hores per unanimitat.

La Comissió del MOTOR-CLUB COP DE GAS

MANIFESTACIONS DEL REGIDOR RAFAEL OLIVER

El regidor Rafael Oliver vol aclarir el següent en relació a la seva absència a la Comissió de Govern celebrada el dimarts dia 1 de Desembre, on es va aprovar un permis d'obra pressumptament il·legal:

1- Que totes les Comissions de Govern sempre s'havien celebrat el segon divendres de cada mes.

2- A la Comissió anterior, és a dir, a la celebrada el segon divendres de Novembre, dia 13, després de mirar 5 o 6 expedients d'obra i la seva aprovació, el Sr. Batle imposà que s'aprovàs el permis d'un magatzen a Son Monjo, cosa a la que jo me vaig negar rotundament, al·legant que faltava l'expedient i l'informe de l'aparellador; el sr. batle contestà literalment: TU ARA ME POSES PEGUES, JA TE'N POSARÈ JO QUAN TU SIGUIS BATLE. D'aquestes paraules són testimonis tots els qui foren a la Comissió de Govern, el Sr. Batle, el secretari, en Tomeu Bergas, en Magi Ferriol i a més en Tomeu Monjo i en Guillem Pastor que també hi eren.

3-La Comissió extraordinària, que aprovà el permis d'obra polèmic, es celebrà en dimarts en lloc d'esperar al segon divendres del mes, aprofitant la meua absència; i sense haver-m'ho comunicat.

4-Si algú dubta de la meua paraula, pot demanar a qualsevol assistent a la Comissió feta el passat dia 13 de Novembre de la meua postura.

Rafel Oliver

CORREU OBERT

SR. BATLE ¡AIXÍ NO ANAM!

Els darrers aconteixements ocorreguts al nostre consistori, la forma de fer les coses, l'agraïment a la prepotència de què fa gala el Sr. Batle, ens indueixen en tota seguretat i rigurositat del moment, afirmar que així de cap manera,

-és inconcebible que davant un ple de la comissió de govern de l'Ajuntament, no es comuniqui a tots el regidors, Entenguent avís o un escrit o una simple telefonada del Sr. secretari de l'Ajuntament, optintuent així la seguretat de què tots estan avisats per assistir a les juntes de govern municipals,

-Vostè, Sr. Batle, sap molt bé que d'això n'és testimoni tota la comissió de govern, que quan va proposar l'aprovació de la polèmica obra de Son Monjo per primera vegada, en Rafel Oliver va afirmar "Que sense l'informe de l'aparellador de cap manera aprovaria cap permís d'obres". La seva resposta, Sr. Batle, va ésser; "Si tu em poses pegues jo te'n posaré quan ho siguis". Això ho sentiren totes les persones que estaven a la sala,

Miri per on, a la propera junta de govern, resulta que NINGÚ, ni vostè, ni el secretari, ni un municipal, ni cap emissari de l'Ajuntament, "DIU RES a Rafel Oliver i clar, surt el conflictiu permís d'obres. El vot del partit socialista el té En Rafel Oliver, i En Guillem Pastor solament té veu, no vot. Per tant, en Magí diu no, en Bartomeu Bergas s'abstén i el vot de qualitat del Batle, val per autoritzar la primera ILLEGALITAT GREU DE L'AJUNTAMENT DE MARIA. Quina vergonya! Un ajuntament que diu

tenir la Llei com a patró per tothom, ell mateix se la pasa per el forro,

-Al nostre poble hi tenim dos municipals, Pere i Bartomeu, Dintre d'una empresa o una entitat qualsevol que disposa de dos treballadors s'organitza la feina i les hores de treball a fi de què quedi repartit igualment,

El que és vergonyós és que a un d'ells se'l faci posar moltes a tothom, l'hi encomanin les tasques més ingrates i la immensa majoria de diumenges i festius el facin estar a l'estaqueta,

Saben que en Tomeu és tranquil·let i que els "Vius" del poble abusen d'ell, emperò carregar-li tot el feix, tenir-lo assustat, això, Sr. Batle, no està bé,

Una ordenança municipal justa, en serveis repartits hi que els municipals representin l'ordre i compostura popular, és el que tots desitjam.

El que tenim és un municipal temorós del que l'hi manin i l'altre "que fins ara no n'havíem parlat, que es fa el befós de les coses rares que li fan fer a n'en Bartomeu,

-Un home per agafar un al·lot que no és el seu per les orelles i fotre-li estirada o bé

té ca seva i el seu entorn molt net i amb ordre, o està un poc tocat del boll. No posam en dubte que qualche estirada d'orelles són necessàries, emperò els ha d'estirar el que li toqui, si és un nin, els seus pares són els més apropiats. Si l'autoritat ho troba, enviar a demanar els pares, se'ls informa dels fets i ells l'hi donaran el càstig que trobin,

Per tot arreu, el dia de cap d'any, Sant Antoni, etc. són dies de festa i trull, un covet no és una falta grossa, A Maria, que recordi, sempre s'han amollats covets tots els dies de bauxa. Si vostè Sr. Batle no vol que s'amollin ho digui en bones paraules. El que sí és cert és que si començam a estirar orelles, al tanto cadascú amb les seves,

-NO CONSENTIREM cap tipus d'amenaça per part seva al nostre regidor Rafel Oliver. Si això es produeix, vostè i solament vostè serà el responsable de les accions que prengui la nostra agrupació,

-Per acabar, Sr. Batle, dir-li que no tot ho trobam malament. S'han fet coses bones i en queden moltes a fer. Per dur-les a termini és menester tenir honestitat, bones relacions entre els grups que composin el consistori. D'aquesta manera, tot anirà beníssim. El que NO s'ha de fer és anar en puteria pensant que els altres baden. Això qualche vegada pot anar bé, emperò quasi sempre es paguen les conseqüències. De moment, qui més qui menys, anirà viu i orelles dretes,

ASA DE LA VILA

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 26 DE GENER

S'agafaren els següents acords:

- 1.- Aprovar l'acta de la sessió anterior (11-12-87).
- 2.- Informació de la correspondència oficial;
 - Sobre el Pla d'Instal·lacions Esportives (Remet el CIM).
 - Concessió de l'obra de l'escola de dalt a Jaume Mas Bonet, (Remet el MEC).
 - Sobre el Pla d'Obres i Serveis (CIM).
- 3.- Es concedeixen les següents subvencions: als quintos, 25000 pts, (Festes de Sant Antoni) i als catequistes, 30.000 pts, (Festes i despeses dels reis). Es concedeixen 22.000 pts a l'equip de futbol aleví per a la compra d'una farmaciola i altres necessitats.

Davant la petició d'En Jaume Quetglas d'una pista de Petanca, es decideix iniciar les gestions per a montar-ne una a la plaça del mercat o veïnat.

- 4.- Aprovar les següents despeses:

- Rafel Bonnin (Feines any 87),....	223,270
- Carp. Quetglas (persianes Església) {14,544	
- Ruma (viatges grava i pala),....	99,680
- Bernat Quetglas (feines any 87),..	94,877
- MA-CAS (Poliesportiu),.....	220,557
- Bernat Quetglas (Poliesportiu),...	108,066
- Ruma (Escola; calefacció),.....	116,480
- Juan Montiel (") ,.....	170,240
- Carpasa (") ,.....	233,564
- 5.- Aprovar la primera certificació de l'obra "Pavimentació de camins" per valor de 2.659,312 pts.
- 6.- Aprovar l'expedient de contractació directa de la Calefacció de les Escoles amb Intersa, per un valor de 2.060,000 pts.
- 7.- Colocar senyals de direcció prohibida als carrers Carme i Sant Miquel. La circulació serà ascendent pel carrer Carme i descendent pel carrer Sant Miquel.
- 8.- Advertir l'aparellador municipal pel compliment del seu horari de feina.
- 9.- Rebutjar la moció de suspensió de l'expedient d'obra 54/87, amb els vots desfavorables d'En Miquel Torelló i En Bartomeu Bergas, a favor en Rafel Oliver i l'abstenció d'en Magí Ferriol.
- 10.- Incloure dins el Pla d'Equipaments Esportius del CIM, la piscina municipal.
- 11.- Aprovar 13 expedients d'obres i deixar-ne dos per a la propera Comissió amb la intenció de recabar informació

PLE EXTRAORDINARI DE DIA 29 DE DESEMBRE

No assisteix, per absència, en Rafel Oliver.
Es tractaren els següents punts:

- 1.- S'aprovà per unanimitat l'acta de la sessió anterior (18-12-87)
- 2.- S'acordà suprimir i derogar les ordenances Fiscals que regulen les següents taxes municipals, a partir del 1-1-88:
 - Expedició de documents,
 - Vigilància d'establiments,
 - Entrada de vehicles per les voreres,
 - Desaignes de canals d'aigua de pluja,
 - Elements que surten a la via pública,
 - Portades, escaparats i vitrines,
 - Portes i finestres que s'obrin al carrer
 - Tribut sobre solars sense edificar,
- 3.- S'aprovà modificar el tipus de gravamen a aplicar sobre la base líquida de la Contribució Territorial Urbana fixant-lo en un 25% a partir del 1988 (Pot oscil·lar entre el 20 i el 30%)

Els acords dels punts 2 i 3 seran exposats al públic al BOCAIB i al tauló d'anuncis, durant 30 dies, passats els quals, si no es presenten reclamacions o suggeriments seran aprovats definitivament.

- 4.- S'aprovà la proposta d'Alcaldia sobre realitzar les gestions oportunes per a intercanviar amb la Conselleria d'Obres Públiques, el camí "Encruer" pels carrers Sineu, Antoni Monjo i Santa Margalida, amb l'objectiu de fer passar la carretera per l'exterior del poble.

5.- S'aprovà la següent proposta d'Alcaldia: "Solicitar de la Conselleria d'Obres Públiques l'ajuda necessària per a posar en marxa les obres del sanejament integral d'aquest Municipi i, al mateix temps, facultar al batle, per a realitzar les gestions oportunes".

Tots els acords s'agafaren per unanimitat.

PLE ORDINARI DEL DIA 15 DE GENER

No hi assistiren els regidors Rafel Oliver, Miquel Oliver, Antoni Torrens i Antoni Morey.

- 1.- S'aprova el contingut de l'acta de la sessió anterior (29-12-87) per unanimitat.
- 2.- Es procedeix a donar lectura dels actes de les festes de Sant Antoni així com explicar com s'han organitzat aquest, per part del regidor delegat de Cultura.

LA CAFEÏNA

L'efecte de la cafeïna damunt el nostre organisme, fou descobert fa mils d'anys. La planta del cafè, és la que dona nom a aquesta substància. Contràriament al que es creu el cafè és una planta originària de l'Àfrica Central, on existeixen espècies silvestres i on des de molt antic, els indígenes d'aquelles regions, eren consumidors dels fruits i de les fulles d'aquest arbre, encara que d'una forma molt diferent de la que es consumeix ara en els pobles civilitzats.

Els primers en cultivar el cafè, foren els àrabs, segons data a unes descripcions d'un llibre àrab de medicina del segle X.

La cafeïna és un alcaloide (producte natural nitrogenat de propietats bàsiques) que es troba en diverses plantes a més del cafè i del te. Es pot treure també de les fulles de mate, de les nous del gra de cacau, encara que siga en poques quantitats. La cafeïna va esser aïllada del cafè per primera vegada l'any 1821.

Hi ha substàncies diverses en vegetals que tenen una estructura anàloga a la cafeïna i que produeixen efectes similars. A aquestes plantes se les coneix amb el nom genèric de "xantinas", alcaloides derivats de la purina.

La cafeïna i les "xantinas", són estimulants del sistema nerviós central i per aquesta raó s'han emprat i s'empen com a begudes. De fet, les "xantinas" són probablement els estimulants més antics emprats per l'home.

En major o menor grau, exciten el sistema nerviós central i els músculs esquelètics, obrint la ment i disminuint la possible sensació de son.

En farmacologia, s'empen aquestes substàncies, ja que poden actuar damunt el sistema central produint eufòria, sensació de benestar, lleven el cansament, la fam

i la son, estimulants els centres respiratori i vasomotor. A més tenen acció perifèrica, són estimulants cardíacs, potencien la força de contracció del miocardi i també dels músculs esquelètics.

La cafeïna i altres "xantinas", aquestes darreres en menor grau degut a que són menys conegudes, han estat objecte de controvèrsies.

Inclús, algunes religions prohibeixen el consum de begudes que com el cafè i el te, les contenen, degut a que les consideren productores de dependència.

A més, recentment s'ha tornat insistir en la perillositat que podria durpel fet del seu gran paregut estructural de les "xantines" amb les bases nitrogenades components dels àcids nucleics, una possible substitució d'algunes d'aquestes bases nitrogenades per una molècula de cafeïna, el que podria provocar defectes cromosòmics. De totes maneres, pareix que aquesta opinió no està provada suficientment, tota vegada que el consum del te i del cafè és molt corrent en quasi tots el països sense que aparentment hagi produït problemes genètics.

Es pot desenvolupar una tolerància i dependència simultàniament de les "xantinas" i més concretament en la cafeïna. En aquest aspecte, s'ha comprovat que una persona que consumeix més de 5 tasses de cafè diaris, experimenta endormissament, mal de cap, i fins i tot marejos, després d'una abstinència de 18 hores.

Una dosi excessiva de cafeïna produeix angoixa, malsufridures i tremolors. De totes maneres, per arribar a consumir una dosi letal, seria necessari prendre 100 tasses de cafè en un temps relativament curt.

L'ús continuat de cafeïna i altres "xantinas" en infusions produeix en algunes persones, intranquil·litat, s'aprimen i insomni. En altres persones, pel contrari, no es produïx efecte algun.

Alguns autors relacionen la freqüència de consum del cafè amb la probabilitat d'un infart de miocardi.

La cola és una beguda basada en l'extracte d'anou de cola, que es pot aconseguir comercialment en forma siruposa. Conté aquest xarop, cafeïna, "taninos", "pigmentos", i sucre. Per dar color se les afeigeix caramel i àcid fosfòric, posant-li finalment aigua i llavors disolvent CO₂ per obtenir el refrescant i bimbollant refresc. A les begudes de cola, el límit màxim de cafeïna ha de ser de 170 mg/l. Per regular perfectament aquesta quantitat, els fabricants solen eliminar tota la cafeïna en un pas previ, per llavors afegir la quantitat convenient de cafeïna al xarop.

Algunes begudes de consum corrent, contenen cafeïna en grau apreciable. Tals són, les que es mostren en la següent taula.

Contingut en cafeïna (mg/ml)

Cafè	0,6-0,9
Cafè descafeïnat	0,2-0,3
Cafè instantani	0,4-0,5
te	0,2-0,5
Cacau	0,03
Coca-cola	0,1

Una tassa de cafè corrent, conté de 100 a 120 ml de líquid.

L'aroma del cafè és degut a un oli volàtil que conté "furfural". Cada fruit té dos grams que sotsmesos a una adequada torrefacció, constitueixen l'essència d'una infusió aromàtica i estimulants, principalment pel seu contingut en cafeïna.

Carrerany Esportiu

SEGONA REGIONAL

MARIENSE	3	R. Molinar	1
Altura	5	MARIENSE	2
MARIENSE	4	Cas Concos	5
MARIENSE	2	Consell	4
Barracar	3	MARIENSE	1

CLASSIFICACIÓ

PJ	PG	PE	PP	GF	GC	PT
18	3	1	14	32	60	7 -13

JUVENILS TERCERA REGIONAL C

MARIENSE	2	J.D. Inca	1
J.Sallista	4	MARIENSE	1
Porreres	10	MARIENSE	2
MARIENSE	1	A.Llubi	3
Algaïda	7	MARIENSE	1

CLASSIFICACIÓ

PJ	PG	PE	PP	GF	GC	PT
17	4	1	12	27	68	9 -7

PICHICHI 2a REGIONAL

Lorenç Nicolau	14
Pere Morro	6
Joan Mas	3
Jaume Bergas	2
Pere Mas	2
Esteva Ferriol	1
Damià Bergas	1
Pere Font	1
Pere Jordà	1
Miquel Pastor	1

PICHICHI JUVENILS

Lluc Ferriol	15
Guillem Carbonell	5
Pep Bergas	3
Bernat Carbonell	2
Joan Sabater	1
Pep Mayol	1

MIGUEL MESTRE, PRESIDENT DE COP DE GAS

Des del començament de la seva nova etapa, el MOTOR CLUB COP DE GAS, ha realitzat una sèrie d'activitats, nombroses per cert, que han tornat depertar el que pareixia adormit món del motor i en especial de les motos a Maria. Hem tengut una breu xerrada amb el president de COP DE GAS, en Miquel Mestre, més conegut per Miquel Cirerol, i realment l'"anima mater" d'aquest club. D'En Miquel, jo que el conec de quan èrem nins, puc dir que és un al.lot molt capaç, voluntariós i amb certa capacitat organitzativa que està acompanyada dels seus coneixements damunt tot el que envolta el món de les motos.

-A què és deguda aquesta nova etapa de COP DE GAS?

El seu nom correcte és el de MOTO-CLUB COP DE GAS ja que abarca tota una sèrie d'activitats que pensam fer. Aquesta nova etapa és deguda a que COP DE GAS existia i va deixar d'existir degut a una sèrie de discrepàncies a dins el grup i per una sèrie d'accions dels Ajuntaments anteriors que no volien recolzar en cap moment a l'entitat. Per aquests motius va desaparèixer i ara en aquest moment tenim el recolzament de l'Ajuntament exceptuant qualque vegada a n'el regidor de Cultura que queda a definir encara,

-Quin ambient motorístic hi ha en aquests moments a Maria?

És més o manco bo. Hi ha un grapat d'al.lot joves que entre ells reuneixen de 15 a 20 motos crec que per aquesta gent val la pena es lluitar crear una mica d'afició i esportivitat. Es a dir anar en moto no vol dir anar per la plaça a fe renou si no moltes altres coses més i tenint e compte que l'afició a les motos a Maria ve d'enrrera degut a que hi ha gent que li ha agradat molt senzillament crec que COP DE GAS hi ha d'esser. Aix no és xerec i la prova està en que la gen col.labora a totes les carreres.

-Ens pots concretar una mica la col.laboració pe part de les entitats?

Hem de dir que, més o manco, és bona tenint e compte que estam pràcticament subvencionats pe l'Ajuntament i per "Sa Nostra". Hem de dir que "E Comellar" per aquesta darrera prova, un trial, en ha dat suport econòmic. Altres entitats com "L Caixa" deixen molt de desitjar i inclús qualque cas

MOTO-CLUB
Marta de la Salud

Carrerany

Esportiu

comercial. En general es pot dir que la col·laboració és bona la gent ajuda en el que nosaltres li demanem i en el moment en que ho demanem.

-Quin pressupost teniu?

De cara a l'any 1988 té un pressupost d'unes 850-900.000 mil pessetes per totes les activitats. S'han tirat una sèrie d'instàncies a l'Ajuntament, Conselleria de Cultura i a algunes empreses a fi de cobrir-lo en la major part possible. La carrera d'avui, el fogueró i la festa de l'ensaimada ja entren dins aquest pressupost. Més o manco, organitzam una activitat mensual i això crec que no fa exagerat el pressupost i a més per les Festes de la Mare de Déu varem tenir un pressupost de mig milió.

-Vols afegir alguna cosa més?

A una entrevista tant curta com aquesta sempre queden coses a dir i no es pot reflexar el que pot ésser un club com COP DE GAS. El que sí voldria, és que no hi hagi parts i quarts de caire a segons quines persones i que inclús hi hagi una majoria de gent que siga una mica més complidora a l'hora de

xerrar d'horaris per part del soci de COP DE GAS. Esper que aquesta xerrada serveixi per encetar les relacions entre COP DE GAS i FENT CARRERANY.

Esper també que prest surti una junta directiva nova a fi de que el club agafi més força i es pugui consolidar a dins Maria. Tenc ganas també de donar les gràcies a tots els directius de COP DE GAS, ja que aquest no és una persona ni dues, com molts diuen. Al passat programa de festes, sortien dues o tres persones com a participants a la Comissió de Festes i això és completament fals. Eren els 60 socis de COP DE GAS els qui varen prendre part a n'els actes de les Festes igualment que ara també ho fan a cada activitat.

Un afegitò en referència a CARRERANY ESPORTIU en el sentit de que s'haria de acostar més a COP DE GAS i no faci tanta distància.

Jaume Mestre.

CLASSIFICACIONS DEL CROSS DE SANT ANTONI

MARIA; Diumenge, 17 de gener.

Classificació general:

INICIACIÓ FEMENÍ (500 m):

1.- Catalina I. Barceló Pira	Maria
2.- Anne S. Estarellas Massanet	"
3.- Antònia M. Cladera Pira	"

INICIACIÓ MASCULÍ (700 m):

1.- Miquel Mas Ferriol	Maria
2.- Miquel Alemany Carbonell	"
3.- Antoni Carbonell Mas	"

BENJAMÍ FEMENÍ (700 m):

1.- Maribel Font Mestre	Maria
2.- Isabel Vanrell Mascaró	"
3.- Catalina F. Mestre	"

BENJAMÍ MASCULÍ (1.200 m):

1.- Llorenç Seguí Artigues	Maria
2.- Simó Font Darder	"
3.- Guillem Mas Bergas	"

ALEVÍ FEMENÍ (1.200 m):

1.- Margalida Vidal	E,Nova(Porreres)
2.- Catalina Capellà	"
3.- Francisca Bauzá Blanch	Montuiri

ALEVÍ MASCULÍ (2.000 m):

1.- Esteve Barceló Cerdà	Montuiri
2.- Miquel A. Moll	E,Nova(Porreres)
3.- Pep Lluís Vidal	"

INFANTIL FEMENÍ (2.000 m.):

1.- Apolònia Maria Moll	E,Nova(Porreres)
2.- Francisca Mª Obrador Llompart	Maria
3.- Beneta A. Bunyola Sinkkonen	"

INFANTIL MASCULÍ (2.500 m.):

1.- Joan Barceló	Montuiri
2.- Ricardo Gámez	E,Nova(Porreres)
3.- Miquel Mieres Ferrà	"

CADET MASCULÍ (3.500 m.):

1.- Joan Mora	E,Nova(Porreres)
2.- Joan Montiel Llabrés	Maria
3.- Bartomeu Carbonell Roca	"

CALENDARI JOCS ESCOLARS

BASQUET INFANTIL FEMENÍ

Anada	Partit	Tornada
24 gener	MARIA-Sant Jordi	13 març
31 gener	Sta. Eugènia-MARIA	20 març
7 febrer	Montuiri-MARIA	27 març
14 febrer	MARIA-Sineu	17 Abril
21 febrer	V.Monti-sion-MARIA	24 Abril
28 febrer	MARIA-Sant Joan	1 Maig

Tots els partits es juguen en
DIUMENGE, a les 11'30 hores.

MARIA 19 - Sant Jordi 25

FUTBOL-SALA SEGON CURS

Anada	Partit	Tornada
23 gener	Sant Jordi-MARIA	27 febrer
30 gener	MARIA-V.Monti-sion	5 març
6 febrer	Algaida-MARIA	12 març
20 febrer	MARIA-Montuiri	26 març

Tots els partits es juguen en
DISSABTE, a les 16'30 hores.

Sant Jordi 5 - MARIA 3

ESCACS ALEVÍ I INFANTIL

Data	Lloc	Participants
15 gener	Algaida	
22 gener	Porreres	PORRERES, ALGAIDA,
29 gener	Porreres	MARIA, SINEU, STA.
5 febrer	Sineu	EVGENIA I MONTUIRI.
12 febrer	Porreres	

Totes les jornades es juguen en
DIVENDRES, a les 18 hores.

TENNIS DE TAULA ALEVÍ MASCULÍ, I
INFANTIL MASCULÍ I FEMENÍ

Data	Lloc	Participants
22 gener	Porreres	MARIA, ALGAIDA,
29 gener	Porreres	ESC, NOVA, LLORET,
5 febrer	Sineu	STA. EVGENIA, SINEU,
12 Febrer	Porreres	SANT JORDI I VERGE DE MONTI-SION,

Totes les jornades es juguen en
DIVENDRES, a les 18 hores.

FEIM CARRERANY

La següent excursió que tenim programada és al TORRENT DE COANEGRA. La partida, com sempre, serà des de la plaça, a les vuit del matí del dia 7 de Febrer. Partirem amb cotxes particulars. Els interessats convé que es possin en contacte amb algun dels encarregats per a saber el número exacte.

ES COMELLAR DE COANEGRA

Aquesta vall s'extén des de Son Torrella fins a Orient. Envoltat per elevades muntanyes, entre elles el Puig de Sa Comuna de Bunyola, i el de Na Marit. Compta aquesta vall amb varies coves molt notables. L'anomenada Avenc de Son Pou o Cova des Coloms fou coneguda antigament com a cova d'En Botó.

Abans de la Conquesta de Mallorca pel Rei Jaume I ja existia una població àrab a l'entrada de la vall, anomenada "Abdak", no lluny de Son Torrella.

No sabem res de l'origen del seu nom: Coanegra. Tal vegada els moros ja l'anomenaven així i d'ells el prendrien

els cristians, traduint-lo. Cal pensar que l'inspiraria l'especial configuració de la sinuosa vall. Des de So N'Oliver fins a Son Pou, es va estrenyint, i les penyes presenten una tonalitat negrenca, en desembocar en un angost freu (desfiladero), d'important altura, pel qual passa el torrent.

(Corpus de Toponímia de Mallorca JMP)

VOCABULARI RELACIONAT AMB COTXES

Barbarisme

Embrague
Freno
Asiento
Maletero
Ventanilla
Seguro
Panel
Mando
Faro
Limpiaparabrisas

Forma correcta

Embragament
Fre
Seient
Maleter
Finestreta
Assegurança
Plafó
Comandament
Far
Eixuga-parabrisa

